

12 Spike LR2
Nyt panserværnsmissilsystem

16 Letland
Soldaterne er ankommet

22 Fastholdelse
Hvad mener forsvarschefen?

fagligt forsvar

Kilometerbegrænsning på IKK:

**Hver en kilometer
skal noteres,
og det koster på
færdighederne**

8

s.8

4 Siden sidst

8 Loft på kilometer kommer til at koste bønder

Kilometerbegrænsning på IKK'er koster på færdigheder.

12 Sådan fungerer Spike LR2

Bliv klogere på Hærens nye panserværnsmissilsystem.

14 KL: Veteraner er forskellige

Hvad kræver det at få en servicehund?

15 HKKF klubber

Hvad er HKKF's klubber?

16 Lejren var en sandkasse, men det gjorde soldaterne kreative

Da soldaterne ankom til Letland, var det ikke uden problemer.

22 Forsvarschef: Vi skal fokusere på den enkelte

Medarbejderne skal kunne udvikle sig, mener forsvarschef Flemming Lentfer.

25 Baretten: Mest til pynt - og så alligevel ikke

Bliv klogere på baretten.

26 Det betyder mine baretter for mig

Hvad betyder baretten for soldaterne?

s.22

27 Forlig løfter Forsvarets budget

Hvordan vil forsvarsministeren fastholde soldater?

30 HKKF's egen a-kasse

A-kassen er dit økonomiske sikkerhedsnet.

31 Det Faglige Hjørne

Hvis du opdager et arbejdsmiljø-problem.

32 Slagmarken

s.16

fagligt forsvar

Udgiver: Hærens Konstabel- og Korporalforening
Forbundet: 33 93 65 22

A-kasse og bogholderi: 86 82 61 88

Ansvarshavende redaktør: Tom Block, forbundsformand

Journalistisk redaktør: Elisabeth Hamerik Schwarz

Forsidefoto: Public Affairs Officer Per, Forsvarsgalleriet

Design og produktion: OTW A/S

Redaktionen er afsluttet: 18. juli 2022

Næste nummer: Udkommer mellem 5. og 8. december 2022

Meld flytning: HKKF, Borgergade 101A, 8600 Silkeborg, tlf. 86 82 61 88

Bortset fra lederen er de enkelte artikler og kommentarer i bladet ikke nødvendigvis udtryk for HKKF's officielle holdninger.

Missionen i Letland er i gang, men ikke uden udfordringer

Letland var endnu en opgave oven i alle de andre, og der er vist ingen, der kan være i tvivl om, hvilket pres det lægger på Forsvaret.

I HKKF afventer vi spændt, hvornår der sker noget konkret i forhold til en styrkelse af Forsvaret og i særdeleshed Hæren. Det er nemlig i Hæren, hvor vi har de største udfordringer med fastholdelse, og det harmonerer ikke med, at det samtidigt er her, det største pres er.

En struktur med en bemanding på 85 procent holder ikke. Vi kan ikke blive ved med at vente dage og år på, at man tager initiativ til at få fyldt strukturen op. Der skal flere soldater til at løse opgaverne, ellers så slider vi vores soldater op.

Vi har et godt Forsvar med dybt professionelle og dedikerede soldater, og i HKKF er vi stolte af den indsats vores medlemmer yder på et højt niveau. Uden dem havde vi ikke kunne opstille en kampbataljon på 800 mand til Letland. Men man kan ikke blive ved at drive rovdrift på dem. Der skal snart ske noget i forhold til fastholdelsen, ellers så mister vi de sidste erfarne soldater, vi har.

Det er klart, at vi skal have ammunition, udrustning og materiel, men der skal også snart ske noget i forhold til de "blødere" værdier. Tandlæge og fysioterapi, løn, kompetenceudvikling, arbejdsmiljø, faciliteter, initiativer til at understøtte korpsånd og pauser mellem udsendelser

og beredskaber, hvor der er plads til at værne om familien, er også vigtigt for soldaterne.

Kort sagt, Forsvaret skal snart til at forstå, at det er i konkurrence med det omkringliggende erhvervsliv i forhold til at tiltrække og fastholde medarbejdere, og her kan man ikke spille ind med ingenting.

Vi skal have styr på alle de her HR-indsatser, og det kan ikke vente til 2023 eller 2024. Det er nu, vi bløder, og vi skal have stoppet den blødning, og det kræver altså indsatser, der ikke harmonerer med nulsums-løsninger. Det er indsatser, der kræver investeringer i Forsvarets vigtigste ressource nemlig personellet.

Ligegyldigt hvor hurtigt, og langt et missil kan flyve, eller hvor mange mål det kan nedkæmpe, hvis ikke vi har nogen til at trykke på knappen, så flyver det jo ikke.

Tom Block
Forbundsformand

SIDEN SIDST

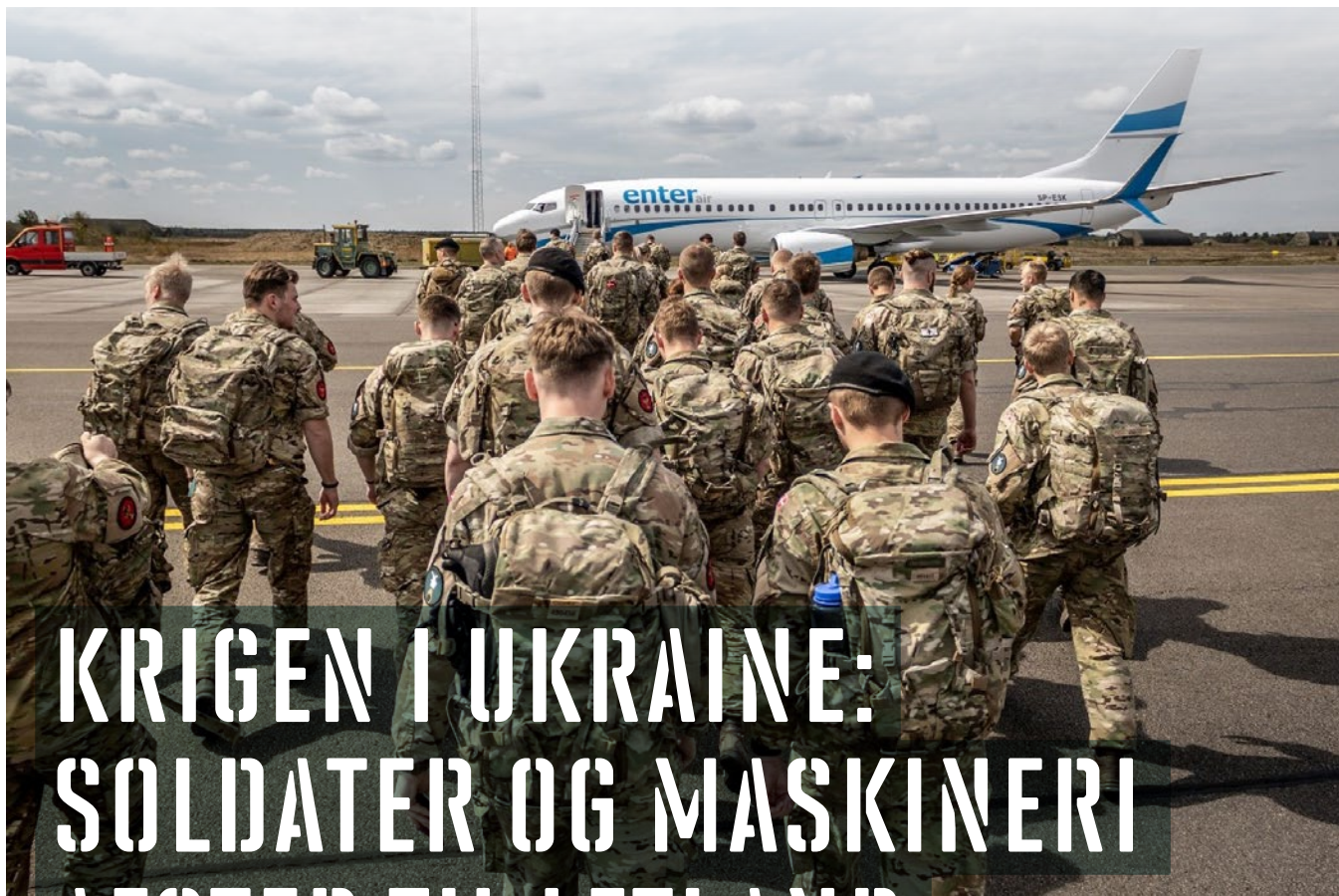

Foto: Simon Elbeck, Forsvarsgalleriet

KRIGEN I UKRAINE: SOLDATER OG MASKINER AFSTED TIL LETLAND

Foto: Niels Porsbø, Forsvarsgalleriet

Ruslands krig mod Ukraine har vendt op og ned på tilværelsen – også for de 750 danske soldater, som med stor hast blev sendt til Letland.

Udsendelsen er en del af det danske bidrag til NATO's forsvarsplaner (NFP). Oprustningen af danske soldater i Letland skal være med til at sikre forsvarsalliancens østlige flanke ved at afskrække trusler – og i værste fald besvare militær aggression.

Soldaterne havde i længere tid været usikre på, om de skulle udsendes, men i slutningen af april måned blev beslutningen taget.

Brigadechef Anders B. Olesen besøgte soldaterne i Adazi Military Base og Camp Niflheim.

Foto: Morten Fredslund, Forsvarsgalleriet

Soldater fra Ingeniørregimentet er i gang med at bygge den danske lejr i Letland.

Foto: Forsvarsgalleriet

Foto: Niels Porsbøl, Forsvarsgalleriet

Camp Niflheim og Adazi Military Base

De danske soldater holder til i lejren Niflheim, som ligger i nærheden af den lettiske militærbase i Adazi. De befinder sig omkring 25 kilometer fra hovedstaden Riga. Der er dog planer om, at soldaterne skal rykke til en ny lejr, når den er færdigbygget.

Foruden Camp Niflheim er der også danske soldater udstationeret på Adazi Military Base.

SIDEN SIDST

Foto: Morten Fredslund, Forsvarsgalleriet

Mangel på træning og ammunition

➔ Vidste du...

at missionen i Letland er den største danske udsendelse af soldater og materiel i Europa i 23 år?

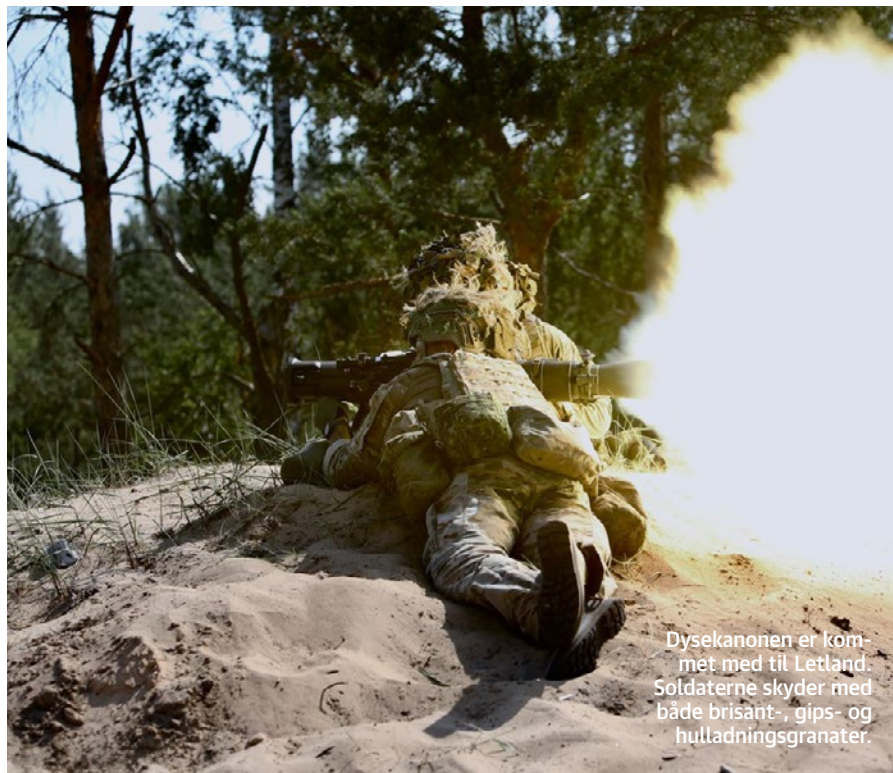
KILDE: FORSVARSMINISTERIET.

Soldaterne tog udsendelsen med oprejst pande – på trods af at der blandt andet er mangel på forplejning og ammunition. Den manglende ammunition har medført, at flere træningsaktiviteter er blevet aflyst, fordi der ikke har været ammunition til at gennemføre dem.

Det har mødt stor kritik og frustration blandt soldaterne, men mangel på ammunition i det danske forsvar er desværre ikke noget nyt.

Kompagniets infanteri træner standardfremgangsmåder og repeteret sammenstød med fjenden i uoverskueligt terræn i Letland.

Dysekanonen er kommet med til Letland. Soldaterne skyder med både brisant-, gips- og hulladningsgranater.

Foto: Morten Fredslund, Forsvarsgalleriet

Benyt dit PlusKort, og få rabat hele efteråret

– se alle rabatterne på pluskort.dk

PlusBil.

Uanset om bilen trænger til nye dæk, et olieskift eller noget helt tredje, så køр forbi et af de mange dæk- og autoværksteder.

10%

PlusBornholm.

Savner du kvalitetstid? Tag til skønne Bornholm med hele familien – Team Bornholm har solskinsøens bedste feriesteder!

10%

PlusFerie.

Savner du allerede solen, så book en ferie med Apollo Rejser. Her venter ekstra gode ferieoplevelser for hele familien.

3-5%

PlusHostel.

Tag afsted med familie og venner og overnat tæt på natur, kultur og attraktioner i hele landet med Danhostel.

10%

PlusHotel.

Besøg Danmarks største hotelkæde med hyggelige kroer og skønne hoteller beliggende i hele Danmark.

9%

PlusRustbeskyttelse.

Skal din bil have en omgang kvalitetsrustbeskyttelse? Så køр forbi et af de udvalgte Dinitrol centre og få den rette behandling.

15%

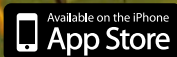

hkkf SOLDATERNES FAGFORENING

PlusKort.

Scan QR-koden og få dit PlusKort på mobilen med det samme.

Der tages forbehold for trykfej og ændrede rabattalere. Læs vilkår og betingelser for rabattalere på pluskort.dk

A large tank is positioned on a dirt path in a dense forest. The tank is heavily camouflaged with green foliage and branches. Two soldiers in military gear are visible on top of the tank. The scene is set in a wooded area with tall trees and a dirt road.

De kilometer vi har brugt på at lave nye skytter, de kommer ikke igen, og det er nogle kilometer, som vi er nødt til at bruge

MICHAEL LIMA, KORPORAL.

Træning sat skakmat:

Loft på kilometer kommer til at koste bønder

Inden kilometerbegrænsningen blev indført på Forsvarets IKK'er, havde soldaterne mulighed for at træne, indtil det sad i skabet. Men nu skal hver en kilometer noteres, og det koster på færdighederne.

Af Marie Nissen.

Hvor langt kan man komme, når man kun må køre 1,6 kilometer om dagen? Ikke ret langt, hvis man spørger Michael Lima.

Han er korporal ved 2. panserinfanteribataljon hos Jydske Dragonregiment, hvor han på daglig basis arbejder med Hærens infanterikampkøretøjer (IKK). Det er køretøjerne, hvor der, som bekendt, er blevet sat kilometerbegrænsning på, så de over en treårig periode kun må køre 1.800 kilometer – det svarer til de 1,6 kilometer om dagen.

Fagligt Forsvar taler med ham, netop som han har fået weekend. Det meste af ugen har han brugt på at uddanne et nyt hold skytter til 4. kompagni. Og det er blandt andet netop uddannelse, det går ud over, når der er et loft på, hvor langt køretøjerne må køre.

”De kilometer vi har brugt på at lave nye skytter, de kommer ikke igen, og det er nogle kilometer, som vi er nødt til at bruge. Nu har vi fået lavet nye skytter, men hvornår løber kilometerne op, så de ikke kan køre mere? Det tager lang tid at få folk op på det rigtige niveau, men lærdommen går i glemmebogen,” siger Michael Lima.

Når der skal spares på kilometerne, kan soldaterne dyrke noget idræt, feje garagen eller lave øvelser i simulator. Det er bare ikke altid, at det er nok.

Simulator er fin, men...

Michael Lima har været ansat i Forsvaret siden 2014. Han kan mærke forskel på tiden før og efter, at

begrænsningen på kilometer blev indført. Sådan som det er nu, så når soldaterne ikke det niveau, de skal.

”Før det blev indført, havde vi tid og kræfter til at øve igen og igen og igen, indtil det sad i skabet. Den mulighed har vi ikke i dag. Når vi skal øve forskellige ting, så går de to første dage typisk med, at vi afprøver det i simulator,” siger Michael Lima og fortsætter:

”Vi har været vant til at hoppe ombord på bilerne og køre ud og afprøve det i praksis. Det giver noget andet at køre i terræn. Den procentdel, hvor vi før kørte i terræn, og som nu er erstattet med simulator, der mister vi noget. Simulator er fint til opvarmning og til nogle ting, men soldaterne får ikke det samme billede.”

Det kan være basale øvelser som at lære at dreje rundt i tårnet i virkeligheden eller at hæve sædet. Der er generelt stor forskel på teori og praksis, da simulation er mere stille og roligt, forklarer han. I simulator kører bilerne ikke med 10, 15 eller 20 kilometer i timen, og de siger ikke ”bang”, som de gør i virkeligheden.

Han forklarer, at sådan som situationen er nu, så skal uddannelse og øvelser planlægges til mindste detalje. Det er også noget, der påvirker soldaternes måde at træne på sammen.

”Tidligere kunne vi have folk med ombord på køretøjerne, så vi kunne træne sammen som enhed, men nu er der ikke kilometer til, at vi kan have infanterister omme bag i. Vi skal bare lynhurtigt ud i terrænet →

uden at køre for meget, og så kan resten af soldaterne køre derud i busletter,” fortæller Michael Lima.

Slidte køretøjer

Køretøjerne med det formelle navn CV9035 blev leveret til Hæren i 2007 og 2008, og de var blandt andet indsat under kampene i Afghanistan mellem 2010 og 2014. Ifølge Forsvaret råder de nu over 44 køretøjer, men de er så slidte, at kilometerbegrænsningen er blevet indført for at spare på bilerne.

”Da vi fandt ud af, at der blev indført kilometerbegrænsning, var vi ved at falde ned af stolen. Jo jo, bilerne er slidte og brugte, men det kan da ikke komme som en overraskelse. De kunne måske blive overrasket over, at det gik så stærkt, men der er det kun en fordel, at andre lande kører i de

samme biler, så der er reservedele at få,” siger Michael Lima.

De slidte IKK’er er dog ikke et nyt problem. Ifølge avisen Berlingske beskrev Forsvarsakademiet i 2018, at der havde ”været udfordringer med blandt andet driftsomkostninger, rådighedsgrad, krævende uddannelser med videre relateret til infanterikampkøretøjet.” Det handler særligt om, at køretøjerne har været så dyre, at man kun investerede i 45 styks.

I 2020 vurderede Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI) også, at IKK’erne havde kørt over 100 procent mere end planlagt, og at de i 2021 burde få en ’mid-life-update’.

Ifølge Michael Lima kigger han og kollegaerne dog mod denne opdatering i 2024, og det kommer til at hjælpe på køretøjerne. Det

hjælper dog ikke på det regnestykke, som soldaterne skal se på hver måned.

Tæller kørte kilometer

I praksis kommer køretøjerne til et månedligt eftersyn – her bruges de 1,6 kilometer næsten ved at køre frem og tilbage, påpeger Michael Lima. Til eftersynet bliver antallet af kørte kilometer skrevet ind i et regneark, så soldaterne kan holde styr på, hvor langt de enkelte biler har kørt. Hvis et køretøj når grænsen, kommer det til at holde stille. Det kan betyde, at kompagnierne skal låne køretøjer hos hinanden.

”For tiden så ”stjæler” vi biler til højre og venstre på grund af udsendelser. I mit kompagni har vi fire eller fem biler stående hjemme, som er blevet brugt over et stykke tid. En af dem er blevet

Foto: MJP/Per Brønserud, eFP, Forsvarsgalleriet

Foto: Morten Fredslund, Forsvarsgalleriet

så må vi ikke køre så meget i denne måned. Det er en kæmpe udfordring, og det giver en masse spildtid, som vi kunne bruge på uddannelse og vedligeholdelse af færdigheder,” siger Michael Lima.

Det har konsekvenser

Hvis man spørger Michael Lima, kunne Forsvaret have set på andre løsninger. Han nævner, at man kunne have oprettet en pulje med uddannelsesbiler med fri kilometer. På den måde vil soldaterne ikke slide så meget på de primære biler. Alternativt kunne man have oprettet et IKK kapacitetscenter, hvor man uddannede kører, skytter og kommandører ét sted.

Det er ifølge Michael Lima generelt en rigtig ærgerlig situation, særligt i en tid hvor Forsvaret har svært ved at fastholde soldaterne.

”Det er en svær situation at sælge til nye mennesker, der kommer. Vi bruger kilometer på at uddanne folk, men de stopper igen, fordi de ikke gider. Det bliver så ligegyldigt, og jeg forstår dem godt,” siger Michael Lima.

Han forklarer, at det tager lang tid at opbygge og uddanne en god bil. Det tager omkring tre år at uddanne både en kører, en skytte og en kommandør, da de skal tale det samme sprog i bilen. Derfor har det konsekvenser, hvis det fortsætter som nu.

”Det kommer til at koste bønder i sidste ende, fordi folk ikke er der, hvor de skal være. Længere er den ikke. Der kommer til at være situationer, som vi ikke har trænet eller prøvet før. Det er fand’me ærgerligt at være nummer to i vores erhverv, for så kommer man ikke hjem igen,” afslutter Michael Lima.

Fagligt Forsvar har forsøgt at få en kommentar fra Forsvarskommandoen, men det har ikke været muligt inden deadline på bladet.

➔ Infanterikampkøretøj CV9035

- Køretøjet vejer omkring 32 tons.
- Det er bevæbnet med Bushmaster III 35 millimeter maskinkanon og 7,62 millimeter maskingevær. Kanonen har en effektiv skudafstand på omkring 4000 meter.
- Køretøjet har en besætning på tre mand og kan rumme ekstra syv soldater med udrustning.
- Det svenske og det norske forsvar anvender den samme type infanterikampkøretøjer som Danmark.

Der er stor forskel på teori og praksis, når man kører IKK. Derfor kan soldaterne ikke lære alt gennem simulator, forklarer Michael Lima.

varslet til Letland, så kilometerne bliver hurtigt brugt, når alle skal dele,” siger Michael Lima.

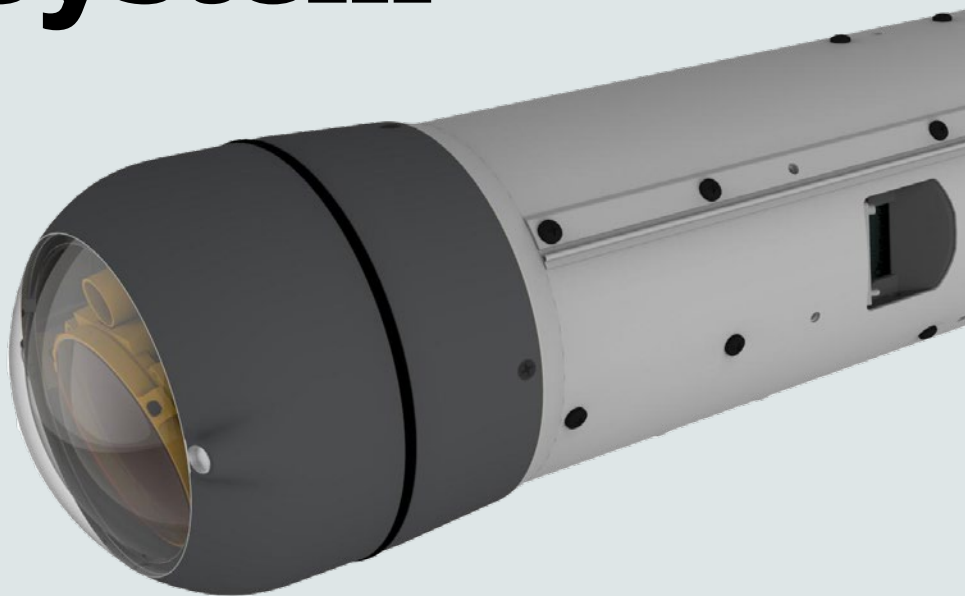
Et andet sted, hvor der hurtigt bliver kørt nogle kilometer, er under uddannelse. Som instruktør har Michael Lima uddannelsesansvar over for nye skytter og kørere på IKK’erne. Han forklarer, at det ”koster” 200 kilometer at uddanne et nyt hold kørere, og hvis de uddanner to hold om året, er det 400 kilometer. Derfra er der ikke langt til de årlige 600 kilometer. Derfor handler det hele tiden om at have fokus på regnestykket.

”Vi skal hele tiden samle sammen. Hvis vi ved, at vi i næste måned skal bruge omkring 200 kilometer per bil på en stor øvelse,

Sådan fungerer Hærens nye panserværnsmissilssystem

Af Redaktionen.

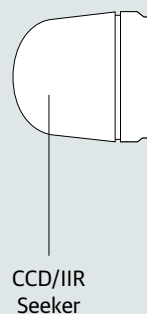

➔ Spike LR2

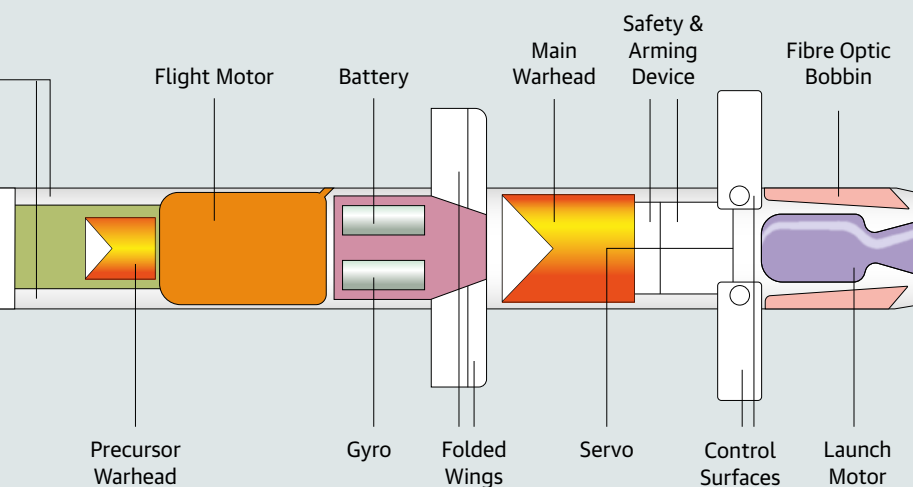
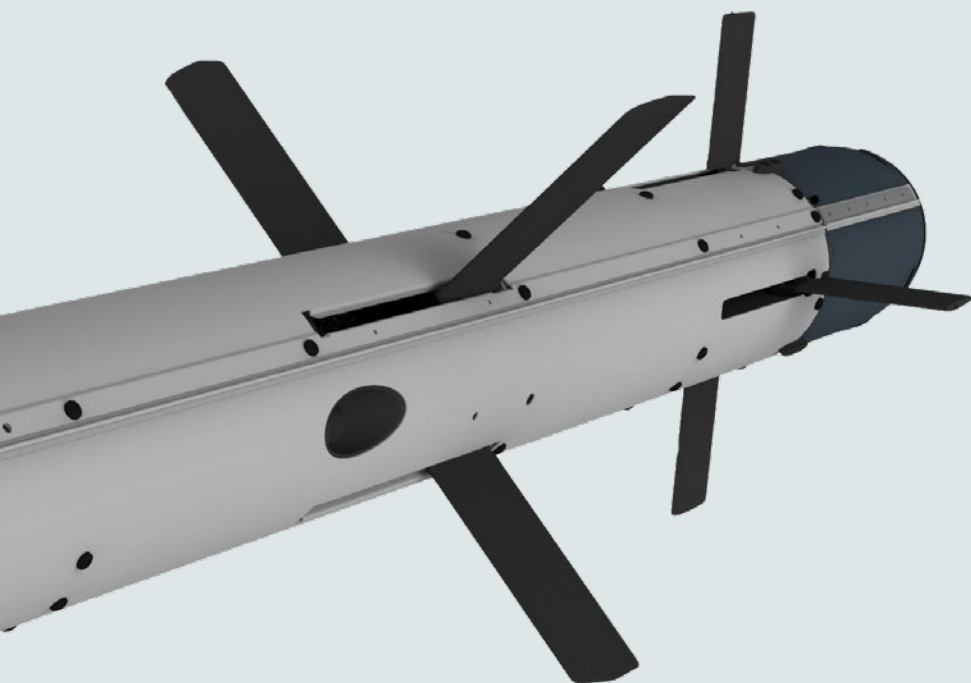
- Spike LR2 er produceret af Euro-Spike og skal bruges i den danske hærs opklarings- og infanterienheder.
- EuroSpikes hovedkvarter ligger i Tyskland, hvor der også er en fabrik, men våbenvirksomheden er et såkaldt joint venture company mellem flere tyske våbenfabrikanter og israelske Rafael Advanced Defence Systems Ltd., der i sin tid opfandt spiken og ejes af den israelske stat.
- Spiken er en 5. generations panserværnsmissilssystem, som kan anvendes på køretøjer og afsid-det.
- Det israelske forsvar bestilte missilet i 2017, og siden 2018 har blandt andet Tyskland, Estland, Letland og Slovakiet og nu altså Danmark købt den til deres for-svar. Ifølge Military-today.com har 30 lande indkøbt missilet og næsten alle NATO-landene.

- Spiken kan bekæmpe både mid-del- og tungt pansrede køretøjer samt befæstede kampstillinger på mellemlange afstande, og Hæren har ikke haft en sådan kapacitet siden TOW-systemet, der blev afskaffet for godt et årti siden.
- Den vejer 12,7 kilo, hvilket er lidt mindre end forgængeren. Hertil kommer affyringsrampe, tripod og så videre, der vejer cirka 12 kilo – det vil sige alt i alt knap 25 kilo. Med helikopterudstyr kommer vægten op på 27 til 30 kilo.
- Missilets diameter er 130 millime-ter og selve spiken er 117 centi-meter.
- Den har en rækkevidde op til 5,5 kilometer. Skydes den fra en he-likopter kan den nå 10 kilometer ved hjælp af et trådløst datalink. Sammenligner man spiken med dysekanonen, når dysen kun 650 meter. Dermed er det et helt andet våben.
- Det vurderes, at Spike LR2 kan skyde igennem panseret og dertil mere end ni centimeter armeret stål bag ved. Den vurderes også at være effektiv i forhold til byg-ninger, bunkere og lignende, da den kan skyde igennem to centi-meter armeret beton og eksplo-dere inde i konstruktionen.

Electronics

Den engelske illustration viser opbygningen af en tidligere version af Spike missilet.

- Spiken er udstyret med en billeddannende infrarød søger, som kan genkende mål og retning.
- Den er udstyret med 'smart target tracker' og kunstig intelligens og er designet til at bryde igennem beskyttelsessystemer i modstanderens materiel.
- Fordi Spike LR2 kan nå mål så langt væk, giver systemet mulighed for at engagere mål under anvendelse af enten direkte fire and forget eller indirekte skydemetoder No Line of Sight. Sidstnævnte gør skytten i stand til at engagere mål på den anden side af bakker, skove og øvrige terrængenstande, ligesom skytten kan vælge, hvorvidt missilet skal anvende top-attack eller en direkte angrebsvinkel.
- De to modes fungerer ved, at den infrarøde søger ved hjælp af et termisk kamera, som transmitterer billedet fra målet til missilet ved hjælp af glasfiber.
- Spike LR2 kan bruges sammen med tidligere spikes affyringsramper.
- Grundet sikkerhedsmæssige årsager for tiden ønsker FMI ikke at oplyse, hvor mange spikes der er indkøbt, og hvad de har kostet per styk.

KILDE: MILITARY-TODAY.COM, EUROPEAN SECURITY AND DEFENCE, FMI, RAFAEL ADVANCE DEFENCE SYSTEMS LTD, EUROSPIKE

KL: Veteraner er forskellige

Kommunerne kan kun bevillige en servicehund, hvis borgerens behov ikke kan afhjælpes i blandt andet psykiatrien.

Af Marie Nissen.

For veteraner med PTSD kan en servicehund være livsændrende. Men det er bare langt fra alle, der søger, som får en hund bevillet.

Fagligt Forsvar har derfor spurgt Kommunernes Landsforening (KL), hvad det kræver at få en servicehund, og om kommunerne bør prioritere anderledes.

Vi har fået dette skriftlige svar fra Janet Samuel, kontorchef i Socialpolitisk Kontor i KL's Center for Sundheds- og Socialpolitik.

Hvad er kravene for, at kommunerne kan godkende en servicehund til en veteran med PTSD?

”En servicehund er et hjælpemiddel, som en kommune kan bevilge en borger, hvis borgeren lever op til en række kriterier. For det første skal borgeren have varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Det er ikke sikkert, at alle kommuner vurderer, at alle veteraner har det. For det andet er det et kriterie, at servicehunden skal kunne afhjælpe borgerens problemer og lette borgerens udfordringer enten privat eller på job. Derudover skal man huske, at kommunen altid skal sikre, at borgeren får det bedst egnede hjælpemiddel i forhold til omkostningerne. Det kan betyde,

at kommunen bevilger anden hjælp, for eksempel en kugledyne. Derudover kan man på grund af lovgivningen kun få bevilliget en servicehund, hvis borgerens behov ikke kan afhjælpes i andre sektorer, for eksempel gennem behandling i psykiatrien eller psykologbehandling via sygesikringen.”

Bør alle veteraner, der har lyst og er egnede, ikke have mulighed for at få en servicehund, og bør veteraner ikke få ens behandling, selvom de bor i forskellige kommuner?

”Der skal altid foretages en konkret og individuel vurdering af den enkelt ansøgers situation – det gælder også veteranerne. Veteraner er ikke ens, og derfor kan man heller ikke skære dem alle over én kam. Der kan være forskel fra sag til sag, hvor nogle veteraner vurderes til at efterkomme kriterierne for at få en servicehund, mens andre ikke gør.”

Bør der i kommunerne prioriteres anderledes, så der kan afsættes midler til flere servicehunde? Er det ikke en god prioritering, hvis veteraner på sigt kan få det bedre, bruge mindre medicin og derved have mindre kontakt med eksempelvis sundhedsvæsenet?

”Det ville være godt med mere vidensopsamling om, hvordan servicehunde hjælper borgere, så vi bedre kan sammenligne med andre indsatser til samme borgergruppe. Hvis servicehunde er det mest hensigtsmæssige hjælpemiddel, når man kigger på trivsel og økonomi, vil det jo være fint, hvis de blev mere udbredt.”

Foto: iStock

HKKF'S KLUBBER – DIT SIKKERHEDSNET I ENHEDEN

Som medlem af HKKF er du en del af en klub, som fungerer som et sikkerhedsnet for dig i din enhed. Klubberne er med til at fremme dine faglige, sociale og arbejdsretslige interesser - og styrke fællesskabet i enheden.

Hvad er HKKF's klubber?

En klub er den tætteste organisatoriske enhed af HKKF, som er ude på alle tjenestesteder. Klubber består ofte af en fællestillidsrepræsentant og tillidsrepræsentanter, som hører til enheden. Ved hjælp af tillidsrepræsentanterne sikrer en klub nærhed og tæt kontakt med HKKF's medlemmer ude i enhederne.

Hvorfor er du en del af en klub?

HKKF's klubber er til for at fremme kommunikationen og samarbejdet med og mellem medlemmerne. Klubbers formål er dertil også at sikre

medlemmers indflydelse på forhandlingerne – og på at fremme arbejdspladsens forhold, der medvirker til attraktive, dynamiske og sunde arbejdspladser.

Hvornår kan du benytte HKKF's klubber?

Man kan altid henvende sig til den nærmeste tillidsrepræsentant i den klub, man er tilknyttet. Det gælder både, hvis man har spørgsmål, eller man har brug for at tage en snak om eksempelvis trivsel, arbejdsmiljø, samarbejde eller hvilke udfordringer, der er i afdelingen.

➔ Klubbernes tillidsrepræsentanter arbejder blandt andet for:

- Efteruddannelse, kompetenceudvikling, civiluddannelse og personalepolitik
- Arbejdsmiljø, arbejdssikkerhed og arbejdsskader
- Forberedelse og deltagelse i HKKF-møder
- Ansættelse og modtagelse af nye medlemmer
- Medlemshvervning og arbejdsløshedsforsikring

A group of people are playing volleyball on a sandy beach. In the background, there is a row of dark green tents and two blue portable toilets. The sky is clear and blue. The text is overlaid on the lower half of the image.

**MED KREATIVITET OG FLID
FORVANDLEDE SOLDATERNE
DEN SØRGELIGE SANDKASSE
TIL EN LEJR**

Missionen i Letland har ikke været uden problemer. Midt i manglen på ordentlige faciliteter og ammunition, har soldaterne skulle skabe deres lejr med det, som de kunne finde. Til november bliver de afløst af hold 2.

Af Marie Nissen.

➔ Anonymitet

Af hensyn til de enkelte soldater og deres sikkerhed har redaktionen på Fagligt Forsvar valgt valgt kun at bruge soldaternes fornavne.

Ordene *vienotiba speks* står hugget i sten nedenunder et stort rustfarvet monument.

Styrke i fællesskab betyder det på dansk. Monumentet hører til på Letlands største militærbase i byen Adazi lidt uden for hovedstaden Riga. Her kan soldater komme forbi, tænde et lys og mindes dem, der har mistet livet i tjeneste.

På militærbasen strækker betydningen af fællesskab sig over landegrænser. Militærbasen fungerer nemlig som NATO-hovedkvarteret Multinational Division North. Det ses tydeligt, når soldater fra forskellige nationer bevæger sig rundt på basen. Kun deres uniformer afslører, hvor de kommer fra.

Den mørke tyske uniform blander sig med det lyse amerikanske

➔ Da kampbataljonen skulle udsendes

8. februar 2022:

Reaktionstiden for kampbataljonen på beredskab skærpes til maksimalt fem dage.

31. marts 2022:

NATO anmoder Danmark om at udsende kampbataljon til Letland.

21. april 2022:

Regeringen får opbakning fra Folketinget til at stille et større militært bidrag til rådighed for NATO.

24. april 2022:

Flere hundrede køretøjer og militært materiel samles på Køge Havn, så det kan fragtes til Letland.

2. maj 2022:

De første 350 soldater sætter kursen mod Letland.

KILDE: FORSVARSMINISTERIET OG FORSVARET

sløringsmønster, og den danske baret fra kamptropperne giver en følelse af genkendelighed, som hurtigt bliver erstattet af fascination over de italienske soldaters hovedbeklædning, der er prydet med en sort fjer.

Hele 13 lande er repræsenteret på basen, men på denne dag er det de danske baretter, der er i fokus.

I Adazi omkring 200 kilometer fra den russiske grænse står danske soldater på de vanlige geledder. Den danske nationalmelodi lyder fra nogle højtalere, mens Dannebrog stiger til vejrs.

Den lettiske forsvarsminister Artis Pabriks byder de danske soldater velkommen, og budskabet er klart: De føler sig trygge, nu hvor den danske kampbataljon er til stede. Også den danske forsvarsminister Morten Bødskov (S) siger ➔

Foto: Stine Tidsvilde, Forsvarsministeriet

et par ord til soldaterne, inden de to ministerkollegaer trykker hånd og afslutter den officielle overdragelse af den danske kampbataljon til NATO-kommando.

Camp Niflheim

Ikke langt fra militærbasen bor den danske kampbataljon. Området, der er et lettisk øvelses- og skydeterræn, er omsluttet af høje nåletræer, så langt øjet rækker. I terrænet på vej mod lejren holder der slørede køretøjer mellem træerne, og der er opsat teltflager rundt omkring. Fortsætter man ligeud, dukker Camp Niflheim op.

De danske soldater har boet i lejren siden begyndelsen af maj, og i tiden efter de ankom, har de skulde være kreative. I lejren, der nærmest er en stor sandkasse, stod der i forvejen en masse grønne telte – og ikke meget andet.

Soldaterne har derfor knoklet for at gøre det lækkert for dem selv. Blandt andet har de bygget nogle hyggekrege af gammelt træ,

Der har været problemer med slidt telte i lejren. Teltene stod der i forvejen, da soldaterne ankom.

rustne søm og nogle blå presenninger. Fra en af kroge lyder Culture Club's Karma Chameleon fra en soundboks, mens soldaterne sidder i skyggen og snakker.

”Her i starten er det hele lidt et skud fra hoften. Når alt er bygget op, kan vi bedre komme ud i felten og på skydebane, så vi kan træne vores soldaterfærdigheder,” siger Magnus, der er korporal.

Han forklarer, at der under opstarten var nogle udfordringer med blandt andet internettet, så

soldaterne i den første tid ikke kunne komme i kontakt med familierne. Det kommer i kølvandet på den usikre tid før udsendelsen, hvor soldaterne, der var i beredskab, ikke vidste, om de skulle udsendes eller ej. Det lagde høj grad lagde pres på de pårørende.

Fortsatte problemer

Selvom nogen måske vil kalde manglerne under opstarten for ”klassisk hold 1”, så hænger nogle af udfordringerne ved.

Køretøjer bliver vedligeholdt i Camp Niflheim.

Den lettiske forsvarsminister, Artis Pabriks, samt den danske forsvarsminister, Morten Bødskov, ved NATO's hovedkvarter i Adazi.

I marts talte Fagligt Forsvar med nogle af de soldater, der var en del af beredskabet, og som nu er udsendt i Letland. Dengang var det store spørgsmål, hvorfor det skulle gå så stærkt? Det spørgsmål hænger stadig fast.

Teltene, som soldaterne ankom til, var utætte, der var skimmelsvamp, og der manglede knager, hylder og lignende til soldaternes tøj og udstyr. Hvis ikke det skulle gå så stærkt, så havde man kunne nå at fikse mange af

Foto: Samme Vils Axelsen

Tom Block, forbundsformand for HKKF:

Udfordringerne i Letland skal løses. Det er ikke en krigszone

Nu er soldaterne ankommet til Letland, men hvad tænker du om hele forløbet?

“Det har været et langt sejt træk for vores medlemmer. Ballonen gik op med kort varsel i uge seks, og der var stor uvished om, hvornår de kunne komme hjem, og der var udfordringer med løn og ydelser i starten. Vi har været i dialog med Forsvaret omkring det, for det har ikke været tilfredsstillende. Men der er blevet lyttet, og man arbejder på at sikre, at ikke sker igen.”

Hvad hører I fra de udsendte medlemmer?

“Vi har hørt om mangel på alt fra toiletpapir til ammunition. Der har været problemer med wi-fi og telefoner, og der har været sager med skimmelsvamp i deres telte. Når man er det første hold, er der nogle ting, der mangler, men når man kommer længere hen i missionen, så er der en forventning om, at det bliver udbedret. De er i et ganske almindeligt EU-land, så det bør ikke være så logistisk svært at få ting derover, og man kan bruge lokale leverandører.”

Hvad kan I som fagforening gøre?

“Når vi hører om sådanne sager, så bringer vi det videre. Vi undersøger, om Forsvaret gør noget for at rette op på problemerne. Vi ved, at operationsstaben er ved at kigge på

tingene. Det følger vi selvfølgelig op på. Tingene skal løses. Det er ikke en krigszone. Hvis man hele tiden oplever, at der er udfordringer med det ene eller det andet, så forstyrrer det soldaterne. Bor man ordentligt, kan man få kontakt til familie, og er der gode forhold til at uddanne sig? Alt der ikke har med soldatergerning at gøre, det forstyrrer deres opgave. Det kan have konsekvenser.”

Er Hæren godt nok rustet til denne mission?

“Lige præcis den her mission har tydelig vist, at vi har udfordringer med personel og materiel. Der mangler robusthed, fordi der gennem årene er blevet skåret i hele Forsvaret – i særdeleshed logistik. Men jeg er imponeret over indsatsen fra vores medlemmer. De har endnu en gang løst opgaven, men det kan de ikke blive ved med i al evighed.”

Hvad tænker du om, at hold 2 skal afsted?

“Vi skal nok få samlet hold to, men det bliver ikke hele sammentømret enheder, der har været vant til at gå op og ned ad hinanden. Det bliver forskellige personer fra forskellige regimente. Det bliver presset, men vores medlemmer kommer igen til at gøre alt for at løse opgaven. Fordi sådan er de. Det er både godt og skidt, at Forsvaret har så loyale medarbejdere.”

De danske soldater til velkomstceremoni på Adazi militærbase.

Foto: Sine Tidsvilde, Forsvarsministeriet

problemerne, inden soldaterne kom, lyder det.

Derudover har de danske soldater ikke haft nok ammunition med, hvilket betyder, at flere træningsaktiviteter er blevet aflyst, fordi der ikke har været ammunition til dem. Det bekræftede Forsvarskommandoen over for DR Nyheder i juni 2022

”Vi mangler alt fra ammunition til underbukser for at sige det mildt. Det er den sørgeligste periode, jeg har været i Forsvaret. Og jeg har set lidt af hvert i 20 år,” sagde Dennis, der er fællestillidsrepræsentant og udsendt til Letland, til DR Nyheder.

Lejren, som soldaterne bor i, er kun midlertidig. Der bliver bygget et nyt område til dem tættere på hovedkvarteret, som efter planen skal stå klar til næste hold.

I juni blev det officielt besluttet, at kampbataljonen i Letland forlænges med et hold 2. Soldaterne skal efter planen udsendes til november og seks måneder frem.

Ifølge Forsvarsministeriet kommer bidraget til at være på omkring 800 soldater herunder kampbataljon samt støtteenheder og stabsfunktioner. Hovedstyrken vil komme fra første bataljon fra Den Kongelige Livgarde, men der

Her i starten er det hele lidt et skud fra hoften. Når alt er bygget op, kan vi bedre komme ud i felten og på skydebane.

MAGNUS, KORPORAL.

indgår også enheder og personel fra en stor del af Hærens øvrige regiment.

HKKF holder sig løbende opdateret på forholdene i Letland, og fagforeningen arbejder på at komme til Baltikum for at besøge soldaterne i efteråret.

Monumentet på Adazi militærbase, hvor soldater kan mindes de faldne.

➔ Mission Letland

- Soldaterne skal sikre NATO's østlige flanke ved at afskrække trusler og - om nødvendigt - besvare militær aggression.
- Over hundrede militære køretøjer, tonsvis af våben og udstyr, et overvågningsfly, en fregat og en mobil luftfartsradar er sendt til Letland.
- Det forventes, at det samlede styrkebidrag er på cirka 1.000 soldater, hvoraf 200 i perioder vil fungere som støttesoldater.

KILDE: FORSVARSMINISTERIET, DR.DK OG TV2 FYN

Forsikring

FORBRUGER
▲●▼ RÅDET
tænk

Bedst i test
FEB. 2022

Se, om
du også
kan spare
penge!

Indboforsikring til dig

- ✓ Vælg den pakkelse, der passer dig
- ✓ Få boligalarm og cykelfordel med
- ✓ Du kan vælge 0 kr. i selvrisko på alle skader

Se tjm-forsikring.dk/indboforsikring

Sammenhold
betaler sig

Jeg er interesseret i at skabe nogle forhold, der gør, at folk bliver hængende i Forsvaret.

FORSVARSCHEF
FLEMMING LENTFER.

Foto: Sara Skytte, Forsvarsgalleriet

Forsvarschef:

Vi skal fokusere på den enkelte

En ny HR-strategi er centralt i det kommende forsvarsforlig. Hvis Forsvaret både skal fastholde og vækste, skal medarbejderne have mulighed for at udvikle sig, mener forsvarschef Flemming Lentfer.

Af Marie Nissen.

Alt tyder på, at der i den kommende forligsperiode skal investeres massivt i Forsvaret. Det danske forsvarsbudget skal nemlig i 2033 ramme to procent af BNP, og det betyder, at den gældende HR-strategi skal revideres – grundigt, lyder det fra forsvarschef og general Flemming Lentfer:

”Vi skal være langt flere medarbejdere i Forsvaret, end vi er i dag. Det betyder, at vi skal blive bedre til at fastholde dem, som vi har i dag, men også at vi skal vækste.”

Der er mange ønsker til, hvordan Forsvaret skal fastholde medarbejderne, men ifølge Flemming Lentfer skal Forsvaret i højere grad få en forståelse for, at mennesker lever i forskellige livsfaser.

”Det man efterspørger som ung medarbejder, er ikke er det samme, som når man er småbørnsforældre, eller når man er blevet ældre, og børnene er blevet store,” siger Flemming Lentfer og uddyber, at

uden fokus på det individuelle kan Forsvaret ikke skabe de rigtige forhold for den enkelte medarbejder.

Uddannelse og udvikling

Uanset om det er konstabelgruppen, befalingsmandsgruppen eller officersgruppen, skal ansatte i Forsvaret kunne se en mulighed for at udvikle sig.

”Jeg er interesseret i at skabe nogle forhold, der gør, at folk bliver hængende i Forsvaret. Det er ikke kun løn og ansættelsesvilkår,” siger Flemming Lentfer.

Han peger på tiltag som faciliteter, materiel, karrieremuligheder, erhvervsrelevant uddannelse og militære lærlinge. Særligt kompetenceudvikling er også noget, som man i HKKF efterspørger.

”Hæren er større end de andre værn, og på HKKF-banen er der soldater, som er ufaglærte. Jeg vil gerne have, at folk er her, fordi det giver rigtig god mening at være soldat,” siger Flemming Lentfer.

For forsvarschefen handler det derfor om at skabe nogle rammer, der gør, at folk kan se sig selv blive i soldaterlivet.

Ansvar for ledelsen

Ifølge Flemming Lentfer har HR-strategien ikke været tydeligt beskrevet i tidligere forsvarsforlig, og der har heller ikke været afsat ret mange penge til investering i medarbejdere. Det skal med denne gang - men med det hviler der også et ledelsesmæssigt ansvar.

”Hvis ikke vi stiller os op og viser, at vi vil det og holder fast i det konstant og vedholdende, samtidig med at vi skubber det ud i organisationen og skaber forståelse for det, så sker der jo ikke noget,” siger Flemming Lentfer og afslutter:

”Det er en langsigtet kulturforandring, som vi kigger ind i. Og jeg mener, at vi har en ret god chance for at opnå det, fordi det også er det, der bliver efterspurgt.”

Baretten:

Mest til pynt - og så alligevel ikke

Det kan være svært at forestille sig, at der var en tid uden baretter. Men faktisk blev den først indført i Danmark i slut 1950'erne inspireret af briterne, og som det ofte sker, gik der mode i den klædelige baret, og så var tiden for skråhatten forbi.

Af Elisabeth Hamerik Schwarz.

Foto: Flagdag for Danmarks udsen dte 2021, Leonora Frydensberg Sepstrup, bladet SOLDATEN - de værnepligtiges magasin, Forsvaretsгалleriet.

➔ Baretten viser dit tilhørsforhold

I 1960'erne kom der nye uniformssystemer. Indtil da sad der kun et hærmærke i skråhuen, på pansertroppers baret eller et regimentsmærke på uniformernes revers.

"I dagligdagen var der ingen afmærkning på uniformerne, og til kampuniformssystem M/58 hørte der en ikke særlig populær, men praktisk, blød "kamphue" uden nogen mærker på - medmindre man bar baret eller skråhue, hvor der sad et hærmærke," fortæller specialkonsulent i Hærkommandoen, Bjarne Møller til Fagligt Forsvar:

"Der var altså ingen regimentsmærker til at markere tilhørsforholdet, og netop det har altid haft stor betydning for soldater, fordi man jo er stolt af sit regiment og gerne vil vise det gennem uniformen."

Derfor sidder regimentsmærket i dag på baretten. For oberstløjtnanter og grader under viser deres tilhørsforhold til et regiment, uanset hvor de gør tjeneste. Kun oberstgrader og derover anvender hærmærket.

En anden årsag til baretternes indtog handlede om den nye udgangsuniform. I 1950'erne og 60'erne brugte man engelskinspirerede uniformer, hvor udgangsuniformerne og hovedbeklædning var forskellige fra officerer og befalingsmænd, som bar kasket, til de menige, som bar skråhue. Da den nye M/69 uniform blev indført for alle personelgrader, var baretten en del af det - og siden har alle i Hæren båret baret.

➔ Ingen internationale standarder

Oprindeligt var der en delvis international standard, hvor kamptropper bar sort baret, mens støttetropper og hjemmeværn bar en mellemgrøn. I dag er det forskelligt fra land til land, ser man bort fra FN-baretten. I Tyskland har man for eksempel en grøn baret i infanteriet, og en koralrød i artilleriet, mens specialoperationsstyrker i Storbritannien bærer en sandfarvet og de oprindelige faldskærmsenheder en bordeaux, hvoraf Jægerkorpsets baretfarve opstod.

Har din baret et øgenavn?

Spørger du i de forskellige regimenter, vil der også være forskellige holdninger til baretten. For eksempel vil du i kamptropperne høre udtalelser som, at den sorte baret er den eneste rigtige - udover måske lige den bordeaux, som alle er enige om er lidt sej.

Omvendt har den røde baret fået øgenavnet jordbærhjælmen og den grønne, ja, den har fået tilnavnet muglåget.

➔ Når farverne er forkerte

Da man samlede artilleri- og kamptjeneste under én myndighed, Hærens Kamp- og Ildstøttecenter, overgik artilleriet til sort baret, efter at have båret grøn siden indførelsen af baretter. Men da man splittede de to områder op igen, fastholdt artilleriet den sorte, fordi soldaterne følte, at det var deres 'rigtige' farve.

Også militærpolitiet er gået væk fra grøn og har nu den røde baret, mens føringsstøttetropperne (tidligere telegraftropperne, red.), overgik til en mellembå i 2014 for så at indføre en mørkeblå i 2018. For som Bjarne Møller fra Hærkommandoen konstaterer, "er mellembå bare ikke en god baretfarve og derfor aldrig blevet accepteret af soldaterne."

Andre blå nuancer er dog populære i Forsvaret. Udover den mørkeblå i føringsstøttereimentet, bruger Søværnet og Flyvevåbnet mørkeblå og 'flyverblå', og inden Hærens Flyvetjeneste overgik til Flyvevåbnets uniformer, bar de en meget lyseblå baret. Her har man dog også beholdt egne hovedbeklædninger såsom kasketter og matroskuer. Der er endda en bevægelse i gang i Flyvevåbnet hen mod genindførelsen af skråhuen, som især befalingsmænd og officerer i dag anskaffer for egne midler - det er der nemlig nu bæringsret til.

Der er dog, ifølge Bjarne Møller, ingen indikationer på, at en lignende bevægelse er i gang i Hæren. Faktisk kunne noget godt lade til, at den klædelige baret er kommet for at blive.

➔ Kend din baret

I dag bærer alle i Hæren baretter, mens farven og regimentsmærket viser, hvor du hører til.

Men de første baretter blev først indført i Danmark i slut 1950'erne, inspireret af briterne. De erstattede skråhuen, fordi der kort sagt gik mode i den klædelige baret. Dermed var baretten fra starten ikke tiltænkt en praktisk funktion som sådan - udover at bære regimentsmærket - og det er årsagen til, at du i dag ikke bærer en hovedbeklædning, som varmer ørene.

Sort:
Kamptropperne og Artilleriet

Mørkeblå:
Føringsstøttetropper

Bordeaux:
Jægerkorpset

Grøn:
Ingeniørtropperne, Logistiktropperne og Efterretningstropper

Rød:
Militærpolitiet

Lyseblå:
FN-enhederne

Det betyder mine baretter for mig

Hvad betyder dine baretter for dig? Det har Fagligt Forsvar talt med to medlemmer om.

Foto: Arkiv.

Henrik Holm
55 år, korporal hos
Trænregimentet og
HKKF's bestyrelsesmedlem

Hvornår fik du din første baret?

“Jeg fik min første baret i år 1987, og det var den sorte baret. Når jeg tænker tilbage på min første baret, kan jeg huske, hvor dødirriterende det var, at den ikke kunne sidde ordentligt. De sidder ikke så godt på hovedet, når de er helt nye, men man lærer hurtigt, at de bare skal gøres drivvåde, foldes og tages på – eller være foldet i lommen.”

Kan du lide at bære baret?

“Ja, selvom jeg ikke bærer min baret så tit længere, vil mine baretter altid have en betydning for mig. Baretten er for mig en del af identiteten ved at være soldat. Den fuldender uniformen, der viser, at jeg er soldat.”

Hvad forbinder du med dine baretter?

“Mine baretter har en signalværdi, som viser, hvilken tjenestegren jeg er i. Det er smart, at en hovedbeklædning kan signalere det. Med det kan man heller ikke undgå, at der altid vil være en holdning til de andre regimente og deres baretter, men det vises ofte kun med lidt kærligt drilleri.”

Michael Lindgreen
59 år, korporal hos UMAK
ved Føringsstøtteregimentet
i Fredericia

Hvilke baretter har du?

“I mine 42 år i Forsvaret har jeg fået fire forskellige farvede baretter. Den sorte, den grønne, den lysere blå og nu mørkeblå. Jeg er lige stolt af dem alle.”

Hvad betyder dine baretter for dig?

“For mit vedkommende har baretten to betydninger – den er med til at fuldende ens uniform, og så viser den ens tilhørsforhold i Forsvaret. Baretten gør det nemmere at vide og se, hvilket tilhørsforhold en person har, og det er nyttigt, hvis man er ude blandt mange. Så ved man lige præcis, hvem man skal have fat i ved at se på baretten.”

Hvad forbinder du med dine baretter?

“Jeg har ikke nogle bestemte følelser omkring mine baretter. Overordnet vil jeg selv gerne vise frem, at jeg er soldat, og det gør jeg både med min uniform, men også med min baret – især med henblik på baretmærket. Der ligger en vis stolthed i baretmærket, fordi man er stolt af, hvilket regiment man er en del af.”

Foto: Privatfoto.

Forlig løfter Forsvarets budget - men hovedudfordringen er stadig fastholdelse

Forsvaret har fået stor politisk opmærksomhed det sidste halve år, og et flertal i Folketinget er blevet enige om et historisk løft på forsvarsområdet. Den største udfordring ligger i at kunne fastholde soldater, så Danmark kan deltage i missioner, mener forsvarsminister Morten Bødskov (S).

Af Marie Nissen.

Danmark har en stærk hær, som tager et stort ansvar. Både i Danmark, men også uden for landets grænser med store indsatser i blandt andet Irak, Estland og Letland. Hærens soldater er ekstremt eftertragtede i internationale operationer på grund af det høje niveau.”

Sådan lyder det fra forsvarsminister Morten Bødskov (S), når han skal beskrive Hæren. Og netop Hæren og dens soldater har været i fokus i den seneste tid.

Morten Bødskov havde siddet på posten som forsvarsminister i tyve dage, da russiske kampvogne kørte ind over Ukraines grænse. Efterfølgende gik alting stærkt, og en kampbataljon blev sendt afsted til Letland på den ”største danske udsendelse af mandskab og materiel i Europa i 23 år,” lød det fra Forsvarsministeriet.

På grund af den forandrede sikkerhedspolitiske situation i Europa, blev det politisk besluttet i Folketinget, at et hårdt trængt Forsvar nu får tilført flere penge, og at forsvarsudgifterne skal stige til to procent af Danmarks bruttonationalproduktet (BNP) i 2033. Investeringerne taler ind i et kommende forsvarsforlig, der skal træde i kraft fra 2024.

Fundamentet skal på plads

Det har været et faktum længe, men desværre er

Forsvarets største udfordring fortsat fastholdelse. Det er også forsvarsministerens vurdering.

”Der er flere udfordringer, men hovedudfordringen er opgaven med at fastholde og rekruttere nye soldater, men også andre medarbejdere til Forsvaret. Det bliver en kæmpe udfordring,” siger Morten Bødskov:

”Forsvaret er én ud af mange arbejdspladser, der kæmper om de samme mennesker. Mange steder er præget af den samme udvikling, hvor mange ansatte går på pension, så opgaven med at fastholde, uddannelse, rekruttere og give folk en ordentlig karriere. Det bliver en hovedopgave i fremtiden.”

Morten Bødskovs bud på, hvordan udfordringen skal løses, handler først om fremmest om, at fundamentet i Forsvaret skal på plads. Der skal tilføres ressourcer, så dagligdagen kan fungere og kan bidrage til de ansattes lyst til at engagere sig i Forsvaret.

Det handler grundlæggende om investeringer på blandt andet materiel og faciliteter, men Forsvaret skal også være bedre til at synliggøre de kompetence- og uddannelsesmuligheder, der er.

Der er flere udfordringer, men hovedudfordringen er opgaven med at fastholde og rekruttere nye soldater, men også andre medarbejdere til Forsvaret.

FORSVARSMINISTER
MORTEN BØDSKOV.

Forsvarsminister Morten Bødskov holder tale foran de danske soldater i Letland.

Det er en enorm rotation, der skal sikre, at vi kan sende de små 1000 soldater ud. Det er en meget stor øvelse, men vi er godt rustet til det.

FORSVARSMINISTER
MORTEN BØDSKOV.

Flere og flere forlader Forsvaret og Hæren især, men det er ikke nye problemer. Har I politikere reageret for sent på det?

”Det mener jeg ikke, vi har. Vi har lavet et forlig, som løfter Forsvarets budgetter. Forsvaret har været gennem en omstilling siden oo’erne, og truslen mod Danmark har forandret karakter. Nu ser vi ind i en periode med nye trusler, der rykker tættere på. Mulighederne for at rekruttere til Forsvaret har også forandret sig,” siger Morten Bødskov.

Uddannelse og opkvalificering

Men det er muligt at rette op på den negative tendens med, at medarbejdere forlader Hæren, mener Morten Bødskov:

”Vi skal sikre, at de medarbejdere, som overvejer om Forsvaret skal være deres karriere, at de både kan fortsætte med militære eller civile karriereveje. Der er mange spændende muligheder. Den erhvervsrettede konstabeluddannelse (EKU), der giver civil anerkendelse, er et godt bud på, hvordan Forsvaret kan styrke den enkeltes kompetencer.”

Forsvaret vil i højere grad kunne fastholde de unge med uddannelse, men hvordan skal Forsvaret holde fast i dem, der er ældre?

”Der er selvfølgelig nogle, der sidder og kigger ud over hegnet og overvejer, om der er noget andet, der kunne være mere spændende - noget, der passer bedre til

Foto: Sline Tidsvilde, Forsvarsministeriet

vedkommendes livssituation. Der er vi nødt til at se på opkvalificering. Det skal være muligt at skifte spor, som kan give nye muligheder i Forsvaret,” siger Morten Bødskov og henviser til, at det er noget, som den kommende HR-strategi ser ind i.

Til spørgsmålet om, hvorvidt der så ikke også skal noget mere i lønposen for at kunne tiltrække soldater, lyder det fra forsvarsministeren, at det vil han ikke blande sig i:

”Jeg blander mig kun i centrale forhold: Er det interessant at gå på arbejde? Kan dagligdagen fungere?”

Styrket bidrag

I et debatindlæg i Altinget den 23. juni beskriver

Foto: Pressefoto/Stein Brogaard

forsvarsministeren, hvad regeringen vil med det næste forsvarsforlig.

Morten Bødskov skriver blandt andet, at ”vi må forvente et fortsat behov for markant styrkelse af Forsvarets bidrag til sikkerhed i Baltikum og Norden, herunder evnen til at reagere hurtigere i kriser.”

Det kan være svært at se for sig, når ansatte forlader Forsvaret. Det spørgsmål er også blevet luftet, nu hvor Forsvarsministeriet har meldt ud, at den danske kampbataljon i Letland forlænges med et hold 2. Men ifølge forsvarsministeren er Hæren rustet til den opgave.

”Hæren er godt rustet til at gøre en forskel i de baltiske lande. Det er klart, at der også er behov for, at Hæren kommer i en rotationsordning. En udsendelse på seks måneder påvirker både soldaterne, deres pårørende og Hærens infrastruktur,” siger Morten Bødskov og fortsætter:

”Det er en enorm rotation, der skal sikre, at vi kan sende de små 1000 soldater ud. Det er en meget stor øvelse, men vi er godt rustet til det. Hvis vi ser på, hvad vi leverer og hvor hurtigt, så er det ret imponerende. Vi lærer hele tiden. Vi skal have det rigtige ammunition med, det var en fejl, men grundlæggende har vi en struktur, der gør, at vi kan levere professionelt.”

Morten Bødskov roser soldaternes evne til at handle hurtigt, men som Fagligt Forsvar tidligere har beskrevet, så gik det lidt for hurtigt, da soldaterne skulle til Letland. Soldaterne oplevede brud på ferie- og arbejdstidsregler, dårlig information og et stort pres på de pårørende. Det skal i fremtiden gøres bedre, lyder det fra ministeren.

”Jeg forstår godt den enkelte soldats behov for at få afklaring så hurtigt som muligt – især i forhold til hjemmefronten. Det er vores opgave, at beslutningen bliver truffet i god tid på Christiansborg. Det er også derfor, at beslutningen om hold 2 er truffet i god tid,” siger Morten Bødskov og tilføjer:

”Jeg ved selv fra mine drøftelser med soldaterne, at det er de glade for, så de kan nå at få snakken med familien. Det er klart, at det giver sig selv, at jo større et hold, som Danmark skal bidrage med, jo bedre og tidligere skal soldaterne orienteres. Det skal Forsvaret kunne tage sig af.”

HKKF'S A-KASSE – DIT ØKONOMISKE SIKKERHEDSNET

Som medlem af HKKF's a-kasse kan du få økonomisk hjælp og vejledning, hvis du bliver ledig eller overvejer at gå på efterløn.

Hvad er HKKF's a-kasse?

HKKF's a-kasse er en selvstændig a-kasse for Hærens værnepligtige, konstabler og korporaler. A-kassen har en stor viden om din baggrund og uddannelse som soldat – og har derfor et kendskab til, hvilke færdigheder du har med dig, og hvordan du fremadrettet kan bruge dem på det civile arbejdsmarked.

Hvorfor være medlem af a-kassen?

Som medlem af HKKF's a-kasse får du et økonomisk sikkerhedsnet, hvis du skulle gå hen og blive arbejdsløs. Man kan pludselig komme ud for at miste erhvervsevnen til at være soldat, miste sin sikkerhedsgodkendelse, få flyttet sin stilling til en anden landsdel og andre uforudsigelige ting.

Hvis du skulle gå hen og blive arbejdsløs, står HKKF's a-kasse for at udbetale dagpenge til at dække dine

faste og variable udgifter, som kan give en økonomisk ro.

Hvilken hjælp kan du få fra a-kassen?

Ud over det økonomiske sikkerhedsnet, som a-kassen sikrer dig, kan du også få hjælp og vejledning, hvis du skulle gå hen og blive arbejdsløs eller ønsker at gå på efterløn.

Hvis du skulle gå hen og blive ledig, kan a-kassen hjælpe dig med at lave et CV, udarbejde ansøgninger og give rådgivning om, hvilke uddannelsesmuligheder du har ud fra dine personlige kompetencer.

Hvordan bliver du medlem af HKKF's a-kasse?

Hvis du ønsker at blive medlem af a-kassen, skal du udfylde en indmeldelsesblanket, som skal sendes til HKKF's a-kasse. Du finder blanketten på HKKF's hjemmeside.

➔ **Hvad koster det at være medlem af a-kassen, og hvor meget kan du få i dagpenge?**

Du betaler 524 kroner om måneden til a-kassen, og hvis du bliver ledig, kan du få op til 19.351 kroner om måneden i dagpenge.

Derudover er a-kassemedlemsskabet fradragsberettiget. Det vil sige, at for hver 100 kroner du betaler til a-kassen, får du 33 kroner tilbage i fradrag.

➔ **Få hjælp fra HKKF**

Har du spørgsmål til a-kasseområdet omkring ledighed, efterløn og så videre, kan du kontakte vores sagsbehandlere på telefon: 86 82 61 88 eller på e-mail: aks@hkkf.dk.

Hvis du opdager et arbejdsmiljøproblem

Ved du, hvilke regler, der gælder for dig, når du er ansat under HKKF's overenskomst? I Det Faglige Hjørne zoomer vi ind på Statens arbejdstidsaftale, arbejdsmiljøloven og alle de andre aftaler, som sikrer dine rettigheder.

Som soldat er du lønmodtager, og du har ret til et ordentligt arbejdsmiljø. Udgangspunktet er, at arbejdsmiljølovgivningen – med ganske få undtagelser under egentlig militærtjeneste – gælder for alle former for arbejde, der udføres i Forsvaret.

Det skal du gøre, hvis du oplever et arbejdsmiljøproblem:

1. Løs på laveste niveau

Vi anbefaler, at man altid forsøger at løse problemet på det laveste mulige niveau. Hvis du for eksempel oplever, at din kollega er i gang med at løfte noget tungt eller på en forkert måde, så tag fat i vedkommende og påpeg det. Du kan også hive fat i en overordnet, hvis du oplever arbejdsgange, der strider mod reglerne.

2. Gå til en tillidsvalgt

Hvis det ikke er muligt at løse problemet på laveste niveau, kan du gå til en tillidsvalgt, som er medlem af HKKF. Det kan være en tillidsrepræsentant eller en arbejdsmiljørepræsentant. Hvis du er i tvivl om, hvem der er din tillidsvalgte, kan du kontakte HKKF eller spørge på din arbejdsplads.

3. Arbejdsmiljøorganisationen

Den tillidsvalgte skal forsøge at

løse problemet eller gå videre til arbejdsmiljøorganisationen eller samarbejdsudvalget.

4. Kontakt HKKF

Kan den tillidsvalgte eller arbejdsmiljøorganisationen ikke løse problemet i samarbejde med den nærmeste leder, kan I kontakte HKKF.

Du er også altid velkommen til at ringe til HKKF uanset hvad. Det kan eksempelvis være, at din tillidsrepræsentant ikke er til rådighed på grund af øvelse eller udsendelse.

5. HKKF kommer gerne på besøg

Når du eller dine kollegaer kontakter HKKF, har vi mulighed for at komme på arbejdsmiljøbesøg, hvor vi mødes med jeres tillidsvalgte og ledelsen. I forlængelse af mødet udarbejdes et notat, der kan danne grundlag for det videre arbejde i arbejdsmiljø- og samarbejdsudvalget.

6. Arbejdstilsynet

Hvis der efter alle disse tiltag stadig ikke sker noget, er sidste instans Arbejdstilsynet. De har beføjelse til at udstede påbud eller bøder, hvis de finder brud på loven.

➔ Eksempler på arbejdsmiljøproblemer:

Eksempler på fysiske arbejdsmiljøproblemer:

- Tunge løft
- Skimmelsvamp i bygninger
- Kolde garager eller for varme kontorer
- Beskidte eller nedslidte faciliteter

Eksempler på psykiske arbejdsmiljøproblemer:

- Krænkende adfærd
- Mobning
- Mistrivsel
- Stor arbejdsmængde og tidspres

➔ I tvivl?

Er du i tvivl om reglerne, eller har du spørgsmål til dit arbejdsmiljø, kan du kontakte HKKF's faglige team på telefon: 33 43 21 78 eller e-mail: faglig@hkkf.dk

Slagmarken

af Niels Thomsen

Den danske mission i Letland besværliggøres af, at de udsendte soldater mangler de mest basale ting.